

SAMMANFATTNING TILL ALLMÄNHETEN

Programmet för den Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) 2014-2020 består av stöd för att utveckla ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske och vattenbruk i Sverige och att realisera en del av den integrerade havspolitikerna och flera EU-miljödirektiv.

Programmet omfattar 173 miljoner euro där EU står för drygt 69 procent av finansieringen. Resterande del finansieras av Sverige i form av statliga pengar och medfinansiering från andra offentliga aktörer. Vid årsskiftet hade det beviljats stöd för motsvarande 59 miljoner euro inom programmet. Detta motsvarar 34 procent av den totala programbudgeten.

I programmet beskriver Sverige hur de unionsprioriteringar som medfinansieras genom den EHFF ska genomföras. Fonden ingår i ett gemensamt, nationellt strategiskt ramverk som även omfattar övriga så kallade struktur- och investeringsfonder i EU (landsbygdsfonden, socialfonden, regionalfonden).

Programmet ska dels främja de mål om tillväxt, arbetstillfällen och hållbarhet som ingår i reformen av den gemensamma fiskeripolitiken och dels bidra till att uppnå EU:s gemensamma tillväxt- och sysselsättningsstrategi (den s.k. EU 2020-strategin). Det innebär att finansieringsinstrument nu samlas i en enda förordning och fond.

Sveriges målsättning med programmet är att det ska:

- utveckla ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske och vattenbruk i Sverige
- stödja kustnära samhällen att diversifiera sin ekonomi
- finansiera projekt som skapar nya jobb och förbättra livskvaliteten längs kusten
- göra det lättare att få finansiering.

För att nå målsättningen med programmet beviljas stöd inom sex unionsprioriteringar:

1. Hållbart och konkurrenskraftigt fiske. Här kan man bland annat få stöd för fiskerelaterade miljöåtgärder och utbildning inom fiske.
2. Hållbart och konkurrenskraftigt vattenbruk. Här kan man bland annat få stöd för att starta ett hållbart vattenbruksföretag och för att odla i recirkulerande system.
3. Genomförande av fiskeripolitiken (datainsamling samt kontroll och tillsyn). Här söker myndigheterna stöd för att utföra sina uppdrag gällande datainsamling samt kontroll. Stöd ges även till privata aktörer för kontrollaktiviteter.
4. Lokalt ledd utveckling. Här kan man få stöd för projekt som leder till utveckling i ett leaderområde.
5. Saluföring och beredning. Här kan man få stöd för beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter.
6. Främja genomförandet av den integrerade havspolitikerna. Här kan man få stöd för projekt som syftar till att skydda den marina miljön och den biologiska mångfalden.

Havs- och fiskeriprogrammet har en högt utvecklad målstyrning. För att välja ut vilka som ska få stöd används urvalskriterier. Detta betyder att ansökan poängsätts och får en slutpoäng.

Efterfrågan i programmet är generellt sett hög, i vissa fall mycket hög inom specifika åtgärder. Vid årsskiftet hade det som sagt beviljats stöd för 59 miljoner euro .

Ett fortsatt problem för programgenomförandet är de långa handläggningstiderna. Det stora antalet ansökningar i kombination med att de är ojämnt geografiskt fördelade på de handläggande länsstyrelserna, gör det svårt att förkorta handläggningstiderna.

Det finns fortfarande inte tillräckligt med ärenden beslutade inom de områden som omfattar de största stödmedelen - datainsamling, kontroll och tillsyn – stöd till privata aktörer samt kontroll och tillsyn – stöd till myndigheter. På sikt kan detta ge problem med att uppnå delmål och utbetalningsmål, vilket kan leda till att pengar måste betalas tillbaka till EU. De handläggande myndigheterna måste öka takten vad det gäller beslut om stöd och utbetalning inom alla delar av programmet för att skapa förutsättningar för att nå mål om antal ärenden och attesterande utgifter som följer av delmålen.

Övervakningskommittén

För att följa arbetet med havs- och fiskeriprogrammet finns en övervakningskommitté. Kommittén är sammansatt av 19 ledamöter från näringen, myndigheter och organisationer. Dess uppgift är att granska genomförandet och följa utvecklingen av programmet och hur de satta målen nås. Övervakningskommittén har också till uppgift att granska och godkänna urvalskriterierna. Den ska dessutom granska och godkänna de rapporter som varje år skickas till EU-kommissionen. Kommittén får också lämna synpunkter om genomförandet och utvärderingen av programmet.

Landsbygdsnätverket

En del i det svenska landsbygdsnätverket är att samla aktörer som arbetar med havs- och fiskeriutveckling. Målet med nätverket är att kunna genomföra programmet på ett bättre och mer effektivt sätt.

Landsbygdsnätverket skapar mötesplatser där olika aktörer på lokal, regional och nationell nivå kan informera varandra och dela erfarenheter. Tanken är att aktörerna tillsammans ska kunna utveckla metoder som sedan användas i arbetet med havs- och fiskeriprogrammet.